

ARNOLD VAN VLIET, MISTER NATUURKALENDER

Door MARTIN WOESTENBURG/ De Natuurkalender die hij nu acht jaar leidt, lijkt een wat frivole verzameling van data over de eerste bloeiende planten, broedende vogels en vliegende vlinders. Achter de populaire website zit echter een integraal wetenschappelijk systeem dat erop gericht is Nederland te helpen bij de aanpassing aan de klimaatverandering. De missie van Arnold van Vliet.

>In het begin werd ik niet echt serieus genomen<

> De natuur verandert, was de overtuiging van Van Vliet in 2001. 'Daar waren al vanaf de jaren tachtig aanwijzingen voor', vertelt hij. Om dat proces in beeld te brengen zette van Vliet, als milieuwetenschapper van Wageningen Universiteit, met het radioprogramma Vroege Vogels en De Vlinderstichting, SOVON en FLORON de website Natuurkalender.nl op. Nu noteren daar zo'n zevenduizend vrijwilligers hun waarnemingen van fenomenen in de natuur die samenhangen met de seizoenen en het klimaat. Van Vliet combineert de duizenden waarnemingen met historische gegevens uit allerlei bronnen, variërend van de fenologische netwerken die stammen uit de negentiende eeuw, tot pollentellingen van ziekenhuizen en waarnemingen van vogelwerkgroepen. Met de enorme fenologische database die zo ontstaat, registreert Van Vliet niet alleen de veranderingen in de natuur, hij kan er ook voorspellingen over doen.

Vanaf het begin van De Natuurkalender was het specifiek de bedoeling om via de media een brug te slaan tussen de wetenschap en het publiek. Door het succes van De Natuurkalender is Van Vliet inmiddels uitgegroeid tot mediapersoonlijkheid. Alle media weten hem te vinden als er iets speelt in de natuur. Van Vliet is zich ervan bewust dat hij daardoor voor veel *hardcore* ecologen en biologen een *light* wetenschapper is. 'In het begin werd ik niet echt serieus genomen, maar naarmate je meer verschijnt in de media willen mensen wel naar je luisteren. Dat geeft je een bepaalde status, dat heb ik me van tevoren niet gerealiseerd. Als je op het RTL Journaal komt, zien miljoenen mensen dat. Daarmee bereik je ook beleidsmakers, mensen in Den Haag kijken ook televisie.' Er zit volgens Van Vliet dan ook voldoende wetenschap in de Natuurkalender. 'De Natuurkalender

betekent monitoren, analyseren, verspreiden, communiceren en aanpassen. Op al die aspecten speelt de wetenschap een rol. Bij de monitoring heb je wetenschappers nodig om methodes uit te werken, maar je gebruikt ook de communicatiewetenschap. Onlangs nog deed een studente Toegepaste Communicatiewetenschap van Wageningen Universiteit onderzoek naar de manier waarop de Natuurkalender de relatie tussen teken en de ziekte van Lyme naar buiten bracht.'

De manier van werken van Van Vliet past bij de leerstoelgroep Milieusysteemanalyse, waar hij al jaren werkt en waar hij vorig jaar promoveerde op het proefschrift 'Monitoring, analysing, forecasting and communicating phenological changes'. Ook zijn collega's bestuderen milieuvraagstukken door de ecologische, economische, technologische, beleidsmatige en maatschappelijke aspecten daarvan te combineren, in projecten als de Millennium Ecosystem Assessment van de VN en het Intergovernmental Panel on Climate Change. Van Vliet beseft dat zo'n integrale aanpak moeilijk is uit te leggen op televisie. 'Daarom zeg ik maar dat ik bioloog ben bij Wageningen Universiteit.'

De acht jaren Natuurkalender waren acht jaren opbouwwerk, met constant onzekerheid over financiën en nooit een vaste aanstelling. 'Dat houdt je wel scherp. Het voordeel ervan is dat je continu de vernieuwing moet zoeken. Zo hebben we op een gegeven moment de samenwerking gezocht met de private sector, waardoor we nu samenwerken met bedrijven als Siemens Healthcare Diagnostics en de BoerenBond.'

De laatste jaren richt De Natuurkalender zich meer en meer op de gevolgen van de veranderingen in de natuur voor maatschappelijke sectoren als de landbouw of de gezondheidszorg, zoals de ziekte van Lyme, de eikenprocessierups en hooikoorts veroor-

zakende planten, zoals de nu net bloeiende hazelaar.

Nu is Van Vliet universitair hoofddocent, na zijn promotie vorig jaar. Hij verwacht binnenkort meer als wetenschapper naar buiten te treden. 'Er zit een hele serie publicaties in de pijplijn. Dankzij het netwerk dat ik met De Natuurkalender opbouwde, hoef ik het ook niet meer alleen te doen. Ik ben onder meer bezig met een publicatie over ambrosia, de warmteminnende plant die veel allergie veroorzaakt en steeds meer voorkomt in Nederland.' Toch blijft de samenwerking met het publiek en met maatschappelijke organisaties voor hem net zo belangrijk. Uit een grote stapel op zijn bureau haalt Van Vliet een dun rapport van het RIVM, 'GGD-richtlijn medische milieukunde – De eikenprocessierups en gezondheid'. Daarin staan niet alleen aanwijzingen voor GGD's en artsen, maar ook aanbevelingen om overlast van de rups te voorkomen door gebruik te maken van fenologische gegevens van De Natuurkalender. 'Je kunt maar twee weken met de bacterie spuiten die de rupsen doodt, dus dan moet je wel weten wanneer ze er zijn.'

Het idealisme dat voor Van Vliet de drijfveer was om De Natuurkalender op te zetten, zal hem altijd blijven leiden. 'Met natuurbewustzijn is veel winst te halen, mensen leren anticiperen op de natuur. Mensen weten niet meer wat een berk is. Dat is een boom, zeggen ze dan. En van een hazelaar weten ze niet of het een boom is of een struik. Laat staan dat die pollen verspreidt, en zelfs in december en januari kan bloeien.'

www.natuurkalender.nl